

ROMANTYZM

Literatura
Juliusz Słowacki
Zygmunt Krasiński

J. Słowacki

Paryż

„Kordian”

Wydany został w 1834 w Paryżu, początkowo anonimowo.

Tytułowy bohater jest młodym poetą, poszukującym sensu istnienia, marzycielem. Rozczarowany światem przechodzi przemianę. Staje się patriotą. Spiskuje wobec cara Rosji.

Akt I

Rozgoryczony Kordian źle ulokowanym uczuciem do starszej Laury, próbuje popełnić samobójstwo, nie widzi sensu życia. Bohater odczuwa „**jaskółczy niepokój**” cierpi na **chorobę wieku**. Jego jedynym towarzyszem jest sługa Grzegorz.

Akt II

Kordian udaje się w podróż po Europie zachodniej. Ma wówczas możliwość porównania marzeń z rzeczywistością, która bardzo szybko go rozczarowuje. Już w Londynie, podczas rozmowy z dozorcą, uświadamia sobie, że światem rządzi pieniądź, podobnie jest podczas wizyty u papieża, a romans z Wiolettą burzy jego światopogląd na temat idealnej miłości. Ostatnim miejscem jego podróży jest góra Mont Blanc. Tam bohater wygłasza swój słynny monolog i postanawia, na wzór Winkelrieda, poświęcić się dla ojczyzny.

Akt III

To działalność patriotyczna bohatera, który staje na czele spisku Szkoły Podchorążych w Warszawie.

J. Słowacki

Paryż

„Kordian”

Problematyka dzieła: ocena powstania listopadowego

Za upadek powstania poeta uważał: ugodowość rządzących i naiwność spiskowców oraz brak wsparcia ze strony państw zachodnich.

Aluzje do tego wydarzenia stanowi nieudana próba zabicia cara Mikołaja I, „Przygotowanie” oraz wizyta Kordiana u papieża.

„Przygotowanie” - diabły i czarownice tworzą postaci przypominające kolejnych przywódców zrywu niepodległościowego. Każda z nich została skrytykowana za opieszałość, niechęć do powstania i ugodową politykę.

Akt III - tajemniczym Nieznajomym, który towarzyszy Kordianowi w scenie 3, okazuje się Diabłem, co wskazuje na szaleńcze obłąkanie bohatera i działanie sił nieczystych. Szatan Pokazuje się także pod komnatą cara, podkreślając fałszywą ideę, którą kieruje się Kordian. Po raz ostatni Diabeł pojawia się pod postacią Doktora w szpitalu dla obłąkanych. Jego wizyta ma uświadomić, że poświęcenie młodego spiskowca było bezsensowne.

J. Słowacki

Paryż

„Kordian”

Problematyka dzieła: polemika z ideą mesjanizmu Adama Mickiewicza

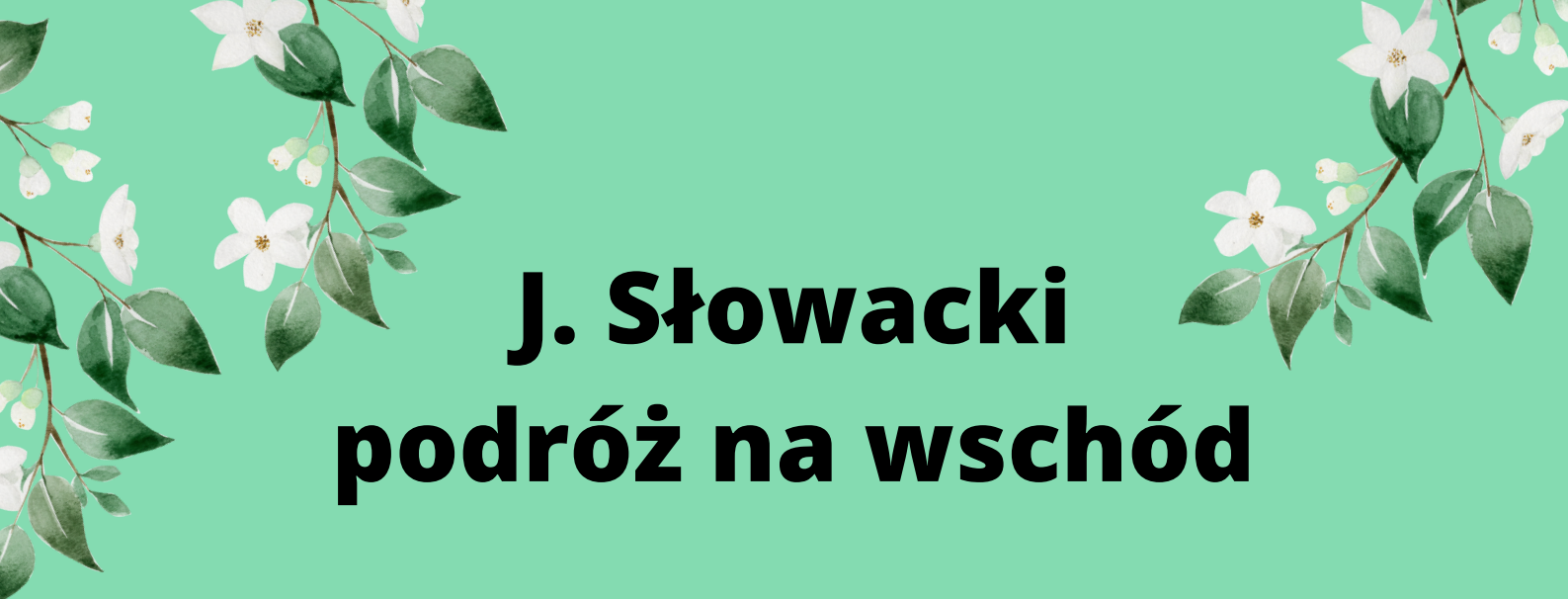
W wypowiedzi Pierwszej Osoby padają zarzuty usypiania narodu - aluzja do Adama Mickiewicza. Słowacki zarzucał mu, że tworząc ideę **mesjanizmu**

„Polska Chrystusem narodów”

nie wzywał Polaków do walki i działania, a to jego zdaniem była jedyna droga do odzyskania niepodległości.

Stworzył więc hasło **„Polska Winkelriedem narodów”** (**winkelriedyzm**), którym zachęcał do działania, podjęcia walki, nawet jeśli z góry skazana jest na niepowodzenie. Wzorem miał być szwajcarski bohater Arnold Winkelried.

J. Słowacki

podróż na wschód

„Smutno mi, Boże”

Płynąc do Neapolu, Słowacki zauważył lecące bociany. Widok ten stał się inspiracją do napisania wyznania oddalonego od ojczyzny poety.

Podmiotem lirycznym wiersza jest tułacz, pielgrzym, przybywający daleko od ojczystego kraju. Wspomina swój los i tęsknotę za ukochanym krajobrazem, wciąż powtarza „Smutno mi, Boże”. Widok przelatujących bocianów budzi tęsknotę za polską ziemią. Podmiot liryczny wszędzie czuje się nieswojo, nie potrafi być szczęśliwy, czuje się samotny, nic go nie cieszy. Nastrój melancholii potęguje malowniczy zachód słońca, który uświadamia mu, że do ojczyzny nigdy nie powróci, a jego szczątki zostaną pochowane na obcej ziemi.

J. Słowacki

podróż do Ziemi Świętej

„Grób Agamemnona”

Poeta, zwiedzając miejsce wówczas uznawane za grobowiec jednego z bohaterów „Iliady”, dokonuje oceny swojej twórczości i sytuacji Polski.

Słowacki zachwycony monumentalnością budowli, porównuje swoją twórczość do dzieł Homera, co uświadamia mu jego małość i nicość. Następnie porównuje Polaków z obrońcami wąwozu w Termopilach, gdzie niewielki oddział Spartan, dowodzony przez Leonidasa, stoczył bój z ogromną armią perską. Wszyscy Grecy bohatersko zginęli. Niestety, Polacy nie są ich godni. To oni sami przyczynili się do upadku ojczyzny. Kierowali się prywatą, dobrem własnym, nie angażowali w heroiczną obronę.

Utwór kończy się wizją przyszłej, wyzwolonej Polski, w której zatriumfuje prawdziwa wola walki. Poeta podkreśla także swoją winę.

Z. Krasiński

„Nie - Boska komedia”

Dramat rodzinny

Pierwsze dwa akty

ukazują życie rodzinne

Męża, który marzył o wielkiej

poezji, czynie. Ich

uosobieniem była Dziewica,

która kusila bohatera. Widząc

ją, uświadomił sobie, że życie

rodzinne nie było dla niego,

że poświęcił marzenia lat

młodzieńczych, porzucił więc

Żonę i synka Orcia.

Podążając za piękną zjawą, nagle dostrzegł jej prawdziwe

oblicze. Była ona tworem szatańskim. Kiedy zrozumiał swój

błąd i chciał powrócić do rodziny, było już za późno.

Zrozwaczona Maria, popadła w obłąd, trafiła do domu

wariatów. Przedtem przeklęła synka, chciała żeby był poetą,

ponieważ zapewni mu to miłość ojca. Zmarła.

Ta część dramatu stanowiła krytykę poezji romantycznej.

Prawdziwym poetą okazał się Orcio. Stracił wzrok, miał

widzenia, nad którymi nie panował.

Z. Krasiński

„Nie - Boska komedia”

Dramat polityczny

Akt III i IV poświęcony został rewolucji. Hrabia Henryk stanął na czele arystokracji, przeciwko której zbuntowali się rewolucjoniści: chłopci, rzemieślnicy i lokaje. Byli pełni nienawiści, żądzy zemsty, rozlewu krwi. Na ich czele stał Pankracy.

Hrabia Henryk zdawał sobie sprawę, że arystokracja była pełna win, ale w rewolucji nie widział żadnej pozytywnej zmiany, sprowadzała się wyłącznie do odwrócenia dawnego porządku. Na koniec rzucił się z ruin baszty.

Pankracy opierał swą władzę na brutalnej zbrodni i w ostatniej scenie zginął porażony światłem Chrystusa. Scena miała znaczenie symboliczne, ostatecznie zwyciężyła miłość chrześcijańska, a historię wyznaczył Bóg. Nie można stworzyć świata bez praw boskich (**prowidencjalizm**).

